

Guía Docente

Datos Identificativos				
			2015/16	
Asignatura (*)	Inclusión educativa e adaptación do currículo	Código	652G04011	
Titulación				
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Segundo	Formación básica	6
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Pedagogía e Didáctica			
Coordinación	Castro Rodríguez, M ^a Montserrat	Correo electrónico	maria.castror@udc.es	
Profesorado	Castro Rodríguez, M ^a Montserrat	Correo electrónico	maria.castror@udc.es	
Web				
Descrición xeral	<p>Nesta materia pretendemos que o alumnado do Grao de Logopedia se aproxime ao coñecemento das características, posibilidades, dificultades e beneficios dunha proposta educativa que promova a inclusión educativa. Tal como a experiencia e a reflexión profesional acredita, a escola inclusiva responde a unha construción colectiva, plenamente activa e participativa de toda a comunidade. O traballo colaborativo entre profesionais constitúese nun elemento clave tanto para o coñecemento das necesidades de cada contexto, de cada persoa, como a planificación e posta en práctica de proxectos e propostas educativas que promova a inclusión educativa e por suposto, en consoacia, a inclusión social. Igualmente potenciarase o uso de recursos do medio natural e social co fin de facer un uso responsable e sustentable deles. De aí que consideremos, que a profesional da logopedia pode e debe xogar un papel coprotagonista co resto de actores e actrices na construción colectiva deste proxecto educativo e social.</p>			

Competencias do título

Código	Competencias do título

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
A4 Conocer e integrar os fundamentos educativos da Logopedia: Procesos de ensino e aprendizaxe	A8	B1	C3
	A9	B2	C4
	A14	B3	C8
	A15	B4	
	A16	B5	
	A18	B6	
	A21	B7	
	A22	B8	
	A23	B9	
	A25	B12	
	A29	B19	
		B20	
		B23	
		B24	

A14. Coñecer as funcións da Intervención Logopédica: prevención, educación, reeducación, rehabilitación e tratamento	A4 A5 A8 A9 A11 A12 A13 A15 A16 A18 A22 A23 A25 A28 A30	B1 B2 B4 B5 B6 B9 B12 B21	C4
A16 Conocer as características diferenciais da intervención logopédica no ámbito escolar	A4 A5 A8 A9 A12 A13 A14 A15 A16 A17 A18 A23 A25 A26 A28	B1 B2 B3 B4 B6 B7 B9 B12 B13 B15 B16 B23 B24	C4 C7 C8
A23 Coñecer, aplicar e valorar criticamente as técnicas pedagóxicas, así como os recursos metodolóxicos e didácticos para o ensino da linguaxe.	A4 A5 A8 A9 A13 A14 A15 A16 A17 A18 A22 A23 A25 A28 A29	B4 B9 B13 B18 B21	C3 C4 C6
A25.Coñecer a organización de institucións educativas, sanitarias e sociais	A15 A16 A25 A27	B1 B8 B9 B12 B15	C1 C8

A28 Adquirir un coñecemento práctico na intervención logopédica (formación práctica en ámbitos escolares).	A4 A5 A8 A9 A11 A12 A13 A14 A15 A17 A21 A22 A23 A24 A26 A27 A31	B4 B7 B9 B11 B12 B15 B16	C1 C2 C3 C4
A.29. Comprender o significado das adaptacións do currículo no marco dunha perspectiva inclusiva.	A11 A12 A28	B3 B15	C1 C6
B1. Acceso, selección e xestión das fontes de información relevantes para a práctica profesional	A4 A5 A29 A30	B5 B7 B15 B22 B23	C4 C6
B3 Apreciar as distintas manifestacións da diversidade.	A7 A10 A17		C4
B4. Aprender a aprender	A23	B5 B20 B22	C5 C7 C8
B6. Capacidade de adaptarse aos cambios	A22 A23		C7 C8
B23 Traballar de forma colaborativa cos distintos profesionais que interveñen sobre o alumnado.	A14 A16 A23 A29	B8 B10 B11 B12 B15 B24	C8
B24 Traballar de forma interdisciplinar co profesorado e cos distintos membros dos departamentos de Orientación.	A14 A23 A25 A29 A30	B9 B15 B18 B23	C4 C5

B.25. Saber incardinar o apoio logopédico dentro da estrutura complexa de apoios que precisan as persoas con discapacidade	A4 A5 A23	B9 B12 B18 B19 B21 B23 B24	C4 C6 C8
C1 Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.	A11 A21	B7 B17	C2
C.2. Respetar a diversidade lingüística do entorno social e realizar una intervención logopédica baseada en este respecto, utilizando na rehabilitación a lingua de uso mais frecuente do suxeito.	A6		C1 C2
C3 Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.	A19 A32	B13	C8
C4 Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.	A7 A10 A28 A31	B2 B3 B4 B5 B6	C7 C8
C5 Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.	A30	B20 B21 B22	C4
C6 Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.	A4 A5 A23 A24 A31 A32	B3 B4	C5 C7
C7 Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.	A27 A31	B4 B5	C8
C8 Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.	A23 A28 A29	B1 B5 B20	C3 C4

Contidos	
Temas	Subtemas
Bloque temático I: A resposta á diversidade no ámbito educativo : Evolución e modelos	1. A resposta á diversidade: factores sociais, políticos e psicopedagóxicos 2. Da educación segregada á educación integrada 3. A inclusión educativa: Principios e recursos estratéxicos

Bloque temático II: A atención aos problemas de linguaxe nunha escola inclusiva	<ol style="list-style-type: none"> 1. A linguaxe como instrumento de mediación na comunicación didáctica. 2. Os problemas de linguaxe e a súa incidencia no rendemento escolar. 3. A Cooperación entre profesorado e logopedas 4. Organización do apoio logopédico desde unha perspectiva inclusiva. 5. A implicación da comunidade educativa no proceso educativo
Bloque temático III: As Necesidades educativas especiais na esfera da linguaxe: Resposta educativa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Retrasos de linguaxe derivados de privación social: intervención educativa 2. Discapacidade auditiva e linguaxe : Aspectos educativos 3. Discapacidade motórica e linguaxe: Aspectos educativos 4. Discapacidade intelectual e linguaxe: Aspectos educativos 5. Trastornos do Desenvolvemento e linguaxe: Aspectos educativos
Bloque Temático IV: Currículo e Adaptacións curriculares na esfera da linguaxe.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Currículo e inclusión educativa 2. Adaptacións curriculares na esfera da linguaxe 3. O papel do logopeda no deseño e desenvolvemento das adaptacións curriculares. 4. Estratexias, medios e recursos para as adaptacións curriculares na esfera da linguaxe 5. Coñecemento e uso de materiais e recursos dende unha perspectiva da sustentabilidade e o respecto ao medio natural e social
Bloque temático V: Problemas psicosociais e linguaxe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Desigualdades sociais e linguaxe 2. Alumnado estranxeiro e adaptacións da linguaxe

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais

Discusión dirixida	A32 A31 A30 A29 A27 A25 A24 A23 A22 A21 A19 A18 A17 A16 A14 A13 A12 A10 A9 A8 A7 A6 A5 A4 B2 B3 B4 B6 B7 B8 B10 B11 B15 C1 C2 C4	10	6	16
Estudo de casos	A30 A29 A28 A26 A23 A19 A18 A17 A16 A15 A14 A13 A12 A11 A10 A9 A8 A7 A6 A5 A4 B1 B5 B7 B8 B12 B16 B18 B22 B23 B24	8	14	22
Portafolios do alumno	A4 A5 A6 A7 A11 A12 A13 A14 A15 A16 A23 A26 B3 B4 B5 B19 B20 B21 C3 C6 C7 C8	15	20	35
Investigación (Proxecto de investigación)	A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A14 A17 A22 A23 A24 A25 A26 A28 A29 A32 B24 B23 B22 B21 B18 B13 B12 B11 B9 B7 B4 B3 B2 B1 C1 C2 C3 C4 C7 C8	2	18	20
Proba de resposta breve	A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 A13 A14 A15 A16 A17 A18 A23 A24 B2 B7 B16 C1	2	5	7
Aprendizaxe colaborativa	B17 B22 B23 B24 C5 C6	2	7	9
Lecturas	A4 A5 A6 A7 A8 A9 A13 A14 A16 A23 A24 A30 A31 B1 B5 B7 B13 C4 C8	1	12.5	13.5
Presentación oral	A31 A32 B7 B12 C1 C2 C3 C6	1.5	3	4.5
Sesión maxistral	A4 A5 A6 A7 A8 A10 A13 A14 A16 A23 A26 A28 C8	15	5	20
Atención personalizada		3	0	3
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías

Metodoloxías	Descrición
Discusión dirixida	Organizaranse debates en gran grupo e pequeno grupo sobre temas presentados nas actividades iniciais

Estudo de casos	Analizaranse casos presentados en diversos formatos: video, texto, oral, etc.
Portafolios do alumno	O portafolios vai ser un instrumento clave para o alumnado durante toda a materia. Sobre todo preténdese que a partir da recolleita da información, reflexione e enriqueza os contidos que lle achega a materia, tratando deste xeito de irse aproximando aos seus propios intereses como futuro profesional da logopedia, sen perder a perspectiva de que o seu traballo debe formar parte do desenvolto por equipos interdisciplinares, que traballan dentro e fóra da aula.
Investigación (Proxecto de investigación)	Cada persoa ou equipo terá que buscar experiencias de innovación educativa no ámbito da atención á diversidade e educación especial que procuren a inclusión educativa
Proba de resposta breve	O alumnado terá que facer unha proba sobre os contidos básicos da materia. A proba consistirá en preguntas breves, que o alumnado terá que responder tendo en conta a súa opinión fundamentada e/ou contrastada coas doutros autores e autores traballadas na materia.
Aprendizaxe colaborativa	Un dos eixos fundamentais da materia será a aprendizaxe colaborativa tanto dentro como fóra da aula.
Lecturas	Na aula proporcionaranse unha serie de lecturas que terán que ler todos os alumnos e alumnas. Ademais para a preparación da materia, o alumnado poderán realizar outras lecturas complementarias recollidas na bibliografía, achegadas polo profesorado ou seleccionadas polo propio alumnado.
Presentación oral	O alumnado terá que intervir oralmente na presentación de resultados de pequenas pescudas, de postas en común, etc.
Sesión maxistral	Presentarase oralmente a información máis esencial de cada bloque temático e orientarase ao alumnado sobre como ampliar os coñecementos sobre o mesmo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Portafolios do alumno Estudo de casos Investigación (Proxecto de investigación)	Realizaranse titorías grupais e individuais para o seguimento do portafolios e do proxecto de investigación. Presentarase na aula casos de alumnos ou alumnas con diferentes problemáticas relacionadas coa linguaxe e abordarase a análise dun xeito integral. Os estudantes deben realizar o diagnóstico educativo e a proposta de intervención pedagóxica. Nesta tarefa a profesora realizará un seguimento periódico mediante atención persoal. Resulta imprescindible para o alumnado non asistente que manteña unha frecuente comunicación coa docente para a preparación da materia.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Portafolios do alumno	A4 A5 A6 A7 A11 A12 A13 A14 A15 A16 A23 A26 B3 B4 B5 B19 B20 B21 C3 C6 C7 C8	O traballo será orixinal e terá como criterios de avaliación os seguintes. -Integración dos contidos abordados na aula: incluíranse tarefas desenvoltas nas clases interactivas. -Reflexión e opinión persoal, sobre os contidos e as tarefas -Ampliación de coñecementos empregando as fontes documentais e investigación persoal. -Aplicabilidade ao teu traballo como logopeda. Cada un dos criterios representará como máximo o 25% da calificación final do Portafolios.	50
Proba de resposta breve	A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A12 A13 A14 A15 A16 A17 A18 A23 A24 B2 B7 B16 C1	Ao alumnado propoñerémolle unha serie de preguntas curtas sobre distintos temas abordados na materia, sobre os que terá que disertar tendo como referentes a súa opinión persoal fundamentada e enriquecida coas achegas bibliográficas suxeridas na bibliografía e/ou expostas na clase.	50

Observacións avaliación

O portafolios presentarase en formato dixital

INFORMACIÓN PARA O ALUMNADO NON ASISTENTE

Segundo a participación do alumnado na materia, para a avaliación hai dúas opcións:

Opción A. Para o alumnado que segue o sistema ECTS, aquel que regularmente asiste/participa nas actividades de clase (80%). Neste caso o sistema de avaliación será o descrito anteriormente a través das actividades do portafolios, proxecto de investigación, solución de problemas e unha proba mixta.

Opción B. Para o alumnado que non segue o sistema ECTS, aquel que non asiste/participa regularmente ás actividades de clase (< 80%). Neste caso o sistema de avaliación farase sobre: a) Realización dun proxecto de investigación (30%) b) Unha proposta de intervención dende unha perspectiva inclusiva (20%) c) Unha proba escrita sobre os contidos da materia, cun peso na avaliación do 50% e para a súa preparación empregárase a bibliografía presentada pola profesora.

O alumnado non asistente terá que poñerse en contacto coa profesora ben en persoa ou a través de correo electrónico para a organización da materia

Fontes de información

Bibliografía básica

- ACOSTA, Victor (2003). Dificultades del lenguaje, colaboración e inclusión educativa. Manual para logopedas, psicopedagogos y profesores. Ars Médica
- ACOSTA, V.M. (2006). Efectos de la intervención y el apoyo mediante prácticas colaborativas sobre el lenguaje del alumnado con necesidades específicas. Revista de Logopedia, Foniatría y Audiología
- ACOSTA, V.M. e OUTROS (2011). Intervención sobre la conciencia fonológica en sujetos con trastorno específico del lenguaje en contextos inclusivos: posibilidades y limitaciones. Bordón
- Alessio, S. D'; Donnelly, V. e Watkins, A. (2010). Educación inclusiva en Europa: el cambio del pensamiento de la integración a la inclusión. Revista de Psicología y Educación
- BARTON, L (2009). Estudios sobre la discapacidad y la búsqueda de la inclusividad: observaciones. Revista de Educación,
- Bauer, K. L., Iyer, S. N., Boon, R. T., & Fore, C. (2010). 20 ways for classroom teachers to collaborate with speech-language pathologists. Intervention in School and Clinic
- CASTEJÓN, L.A. e ESPAÑA, A. (2004). La colaboración logopeda-maestro: hacia un modelo inclusivo de intervención de dificultades del lenguaje. Revista de Logopedia, Foniatría y Audiología
- CASTRO, M.M., FERRER, G.; MAJADO, M.F., RODRÍGUEZ, J.; VERA, J.; ZAGRA, M.; e ZAPICO, H. (2007). La comunidad en la escuela. La escuela en la comunidad. Graó
- Del Río Pérez, Mª J. e Torrens i García, V. (Coord) (2006). Lenguaje y comunicación en trastornos del desarrollo. Pearson Educación, S.A.
- GALLEGO VEGA, M. C. e PARRILLA, A. (2003). El desarrollo de grupos de apoyo entre profesores como estrategia de asesoramiento interno en los centros educativos. Temáticas Escuela
- GINÉ, C. (2005). El asesoramiento desde la perspectiva de la educación inclusiva. Barcelona: Graó
- MENDOZA, E. e outros (2005). Comprensión gramatical y rendimiento académico. Revista de Logopedia, Foniatría y Audiología
- NÚÑEZ MAYÁN, M.T. (2008). De la segregación a la inclusión. Laivento
- NÚÑEZ MAYÁN, M.T. (2008). ¿Normalizar ou volver ás diferencias?. Revista Galega de educación
- NÚÑEZ MAYÁN, M.T. (2007). Apoyo dentro o fuera del aula: un dilema resuelto en la teoría pero no en la práctica profesional. Huelva: Servicio de publicaciones de la Universidad de Huelva
- RODRÍGUEZ RODRÍGUEZ J (2006). A elaboración e adaptación dos materiais curriculares. NEG e Concello de Santiago, Departamento de Educación e Mocidade
- RODRÍGUEZ CUELLO, E (2011). La deficiencia motora: características, necesidades educativas especiales e intervención del maestro/a de audición y lenguaje con los alumnos/as que las padecen. Revista Digital: Reflexiones y Experiencias Innovadoras en el Aula
- TORRES SANTOMÉ J. (2011). Justicia curricular: el caballo de Troya de la cultura escolar. Madrid: Morata
- TORRES SANTOMÉ, J. (2010). Curriculum, justicia e inclusión. Madrid: Ediciones Morata
- Santos Pérez, Mª E. e Bajo Santos, C (2011). Alteraciones del lenguaje en pacientes afectos de síndrome de down. Otorrinolaringológica de Castilla y León, Cantabria y La Rioja
- VERDUGO M.A. e RODRÍGUEZ, A. (2012). La inclusión educativa en España desde la perspectiva de alumnos con discapacidad intelectual, de familias y de profesionales. Revista de Educación
- VIGO ARRAZOLA, B. e OUTROS (2005). Hacia la formación de profesionales de apoyo para la atención a la diversidad, ¿una competencia reconocida?. Revista Electrónica Interuniversitaria de Formación del Profesorado

Bibliografía complementaria	<p>- BUENO AGUILAR, J. J. (1991). Comparación del lenguaje funcional entre niños de educación especial y a niños normales. Enseñanza & teaching: Revista interuniversitaria de didáctica</p> <p>- MOLINA GARCÍA, S. E RÍOS, O. (2010). La inclusión del alumnado con discapacidad en las Comunidades de Aprendizaje. Psychology, Society and Education</p> <p>- BUENO AGUILAR, J. J. (1991). Un modelo de análisis de las funciones lingüísticas para el estudio del lenguaje en niños de educación especial. Temas actuales de la educación especial: Actas de las VI Jornadas de Universidades y Educación Especi</p> <p>- ARIZA PÉREZ, M. A. e TRUJILLO SÁEZ, F. (2006). Experiencias educativas en aprendizaje cooperativo. Granada: Grupo Editorial Universitario</p> <p>- CASTEJÓN, L.A. e OUTROS (2008). La escuela inclusiva ante los alumnos tartamudos: actitudes y emociones en la relación educativa. Revista de Educación</p> <p>- CASTRO RODRÍGUEZ, M.M. e OUTROS (2007). Un material hecho a medida. Cuadernos de Educación</p> <p>- CIFUENTES, A. e FERNÁNDEZ, M. (2010). Procesos de transformación de un centro educativo en comunidad de aprendizaje. Revista Electrónica Interuniversitaria de Formación del Profesorado</p> <p>- LOZANO MARTÍNEZ, J. e FAURA PALAO, C. (1998). Adaptaciones curriculares como respuesta educativa a las necesidades de un niño autista. Anales de Pedagogía. Revista de Currículum y Formación del Profesorado</p> <p>- SALES CIGES, A. e OUTROS (2010). Estudio de la eficacia académica de las medidas específicas de Atención a la Diversidad desde la percepción de los implicados. ESE. Estudios sobre Educación</p> <p>- FERNÁNDEZ TILVE, D. e MALVAR MÉNDEZ, M. L. (2006). Proyecto educativo de centro, programación de aula, unidad didáctica, adaptación curricular individualizada: tareas indispensables en la labor docente:ejemplificaciones. Santiago de Compostela:Tórculo</p> <p>Páxinas con imáxes para elaborar e encontrar material: http://uk.dk.com/static/cs/uk/11/clipart/index.htm http://iespana2.gograph.com/IntegrationSimpleSearch.cfm?cfid=17779 http://prescolaire.grandonde.com/clipart/activites/index.htm http://www.disabilityworld.org/09-10_01/spanish/index.shtml http://especial.fcep.urv.es/http://www.webespecial.com/webespecial.htm http://www.pntic.mec.es/http://w3.cnic.mec.es/recursos2/atencion_diversidad/01_03_01.htm http://cidat.once.es/http://needirectorio.cprcieza.net/http://www.w.xtec.es/~jlagares/indexcastella.htm http://informaticaparaeducacionespecial.blogspot.com/2008_05_01_archive.html http://villaves56.blogspot.com/2008/07/vocaroo-para-trabajar-la-expresin-oral.html http://cprcaspe.educa.aragon.es/RECURSOS/compensat.htm http://www.polibea.com/libros/index.htm http://platea.pntic.mec.es/~fmaquina/rg.htm http://www.revistaeducacion.mec.es/enlaces3.htm http://www.ulpgc.es/index.php?asignatura=1354130013572&ver=pd_bibliografia&id_Páxinas con sons grabados para elaborar</p> <p>material: http://www.findsouns.com/types.html http://iris.cinice.mecd.es/bancoimagenes/sonidos/directorio.php</p> <p>Outros materiais de apoio: REVISTAS Revista Educación Especial. Málaga: Aljibe. Revista Catalana d'Educació Especial i Atenció a la Diversitat. Vic: Departament Revista Galega da Educación Revista Galega do Ensino Cuadernos de Pedagogía Revista de Innovación Educativa Revista Quinesia Disability & Society Educational Psychology Emotional and Behavioural Difficulties European Journal of Special Needs Education High Ability Studies International Journal of Disability, Development and Education International Journal of Inclusive Education Journal of Intellectual & Developmental Disability Special Educational Needs Abstracts</p>
------------------------------------	--

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías